

Perníková chaloupka

Autoři lekce: Radek Marušák a Zuzana Jirsková (původně pro ZUŠ v Jindřichově Hradci)

Literární zdroj: Božena Němcová: *Pohádka o perníkové chaloupce*

Zkoumaný koncept: kamarádství, pomoc, spolupráce

Věk hráčů: 6–8 let

Téma:

Vzhledem k narativu není akcentováno určité téma. Zastřešujícím tématem je téma partnerství, spolupráce ve dvojici.

Čas: 2–3 hodiny (podle zvolených variant)

Cíle:

- Děti přijmou text s oporou o zážitky a zkušenosti z herních činností.
- Děti si prostřednictvím narativní pantomimy vyzkoušejí krátké pantomimické improvizace bez konfliktu.
- Děti ve dvojicích vytvoří krátké etudy.
- V herních činnostech budou dětem navozeny situace, v nichž mohou uplatnit prosociální chování (pomoc druhému). K těmto situacím se děti vyjádří v krátkých reflexích.

Úvodní rozehrátí, navození tématu

UČITEL: Stanu se teď babou, mou snahou je všechny vás ulovit. Koho se dotknu, zůstane stát na místě jako zmrazený. Ulovený ještě není, neboť bude mít mezi vámi kamaráda, který mu může pomoci. Ten ho vysvobodí ze zkamenění tím, že se ho dotkne – jakkoli, jakoukoli částí těla, na jakémkoliv místě. V tu chvíli je zmrazený vysvobozen. Pokud se ale babě podaří chytit oba dva, jsou už uloveni, neboť není nikdo, kdo by je vysvobodil. V takovém případě jdou stranou a pozorují hru. Já teď zavřu oči, opět je otevřu, až napočítám do pěti. Do té doby si musíte domluvit dvojice.

Poznámka: Varianta v případě, že dětí není sudý počet: Vedoucí přenechá babu jednomu z dětí, nebo může vzniknout jedna trojice. Zajímavá varianta je, když zůstane jeden hráč, který je pro ostatní univerzálním vysvoboditelem – může svým dotykem vysvobodit kohokoli. Sám ovšem nemá na vysvobození nikoho, může však třikrát vysvobodit sám sebe – dotkne-li se ho baba,

zůstane stát jako ostatní, ve vhodném okamžiku se však sám vysvobodí. Počtvrté však už také vypadává. Dokud je ve hře univerzální vysvoboditel, nikdo nemůže být vyřazen, neboť je stále někdo, kdo může vysvobodit i v případě, že je zmrazen spoluhráč ve dvojici.

Průběh činnosti: Vedoucí honí děti, koho se dotkne, zůstane stát. Vysvobodí ho dotyk spoluhráče, s nímž je ve dvojici. Dětem je obvykle po chvilce jasné, že to musí udělat tak, aby si toho baba nevšimla, hledají vhodné okamžiky, strategie.

Zklidnění, uvedení do světa literatury

UČITEL: Sedněte si na zem, abyste kolem sebe měli dost místa. Přihlaste se, kdo si myslíte, že vaše dvojice dobře spolupracovala, pomáhala si. (Děti se hlásí, učitel navazuje.) Je tady někdo, kdo si myslí, že na kamaráda trochu zapomněl? (Důležité v tuto chvíli je, že děti nepojmenovávají, kdo zapomněl na ně, ale to, zda samy na vysvobozování kamaráda nezapomněly. Lekce je určena pro malé děti, v této chvíli učíme děti sebehodnocení.) Mám pro vás připravenou jednu hádanku, ale možná bude dobré se na ni trochu připravit. Vaším úkolem bude uhádnout, jaký příběh nás dnes bude provázet. Je to příběh dvou, kteří si vzájemně pomáhají. Napadá vás nějaký takový příběh, kde si dva pomáhají v nebezpečí? (Děti nabízejí obvykle filmové příběhy – učitel může děti vést k tomu, aby to byly příběhy z knih. Mezi odpověďmi může i nemusí být Pohádka o perníkové chaloupce.)

Hádanka

UČITEL: Budete mít chvilku zavřené oči. Já vás obejdou a něco se kolem vás změní. Neuvidíte to, budete mít zavřené oči – musíte využít jiných smyslů. To, co se kolem vás změní, bude náповědou k hádance, do jakého příběhu vstoupíme. Vy už víte, že v tom příběhu si dva pomáhají. Možná tady už jeho jméno padlo, možná ne. Možná ho někteří poznáte, nechte ale oči zavřené až do konce. Vy, kteří nepoznáte, nevadí, pomůžeme vám potom.

Popis činnosti: Děti pohodlně sedí nebo leží, učitel je obchází se sáčkem perníkového koření a dává přivonět. Když obejde všechny, otevrou děti oči.

Řízený rozhovor: Co se kolem vás změnilo? Připomněla někomu vůně něco? Kdo poznal, jaký příběh nás bude dnes provázet? Kdo ještě neví?

Variantní krok

Pokud ještě někdo ze skupiny neví, nabídne učitel těm dětem, které už vědí, aby ostatním pomohly. Mohou pomoci čímkoli: větou, slovem, mohou kousek příběhu přehrát beze slov nebo i se slovy. Jen by si měly dát pozor, aby jejich náповěda už nebyla úplným vyzrazením.

Společné pojmenování příběhu

Děti pojmenují příběh nebo jim ho pojmenuje pedagog.

Vyprávění příběhu

Tento krok může pedagog vynechat. Učitel může rovnou začít čtením textu. Aktivita může být pro děti zajímavá zjištěním, že pohádky mají různé varianty. Problémem však je, že malé děti obtížně vyprávějí příběhy, těžko udrží příběhovou linku, ztrácejí se v motivech apod.

UČITEL: Teď už jsme uhádli všichni. Pohádku o perníkové chaloupce možná dobře znáte. Zkusili bychom si ji převyprávět. Ale budeme se střídát, aby to nebyl jen jeden z nás. Když bude někdo vyprávět, po chvilce ho přeruším a navázat může někdo, kdo zná pokračování příběhu.

Text – úvodní čtení

UČITEL: Takto jsme příběh vyprávěli my. Možná ho někteří znáte z vyprávění maminky, tatínka, babičky, možná z kazety, možná z televize. Možná jste před chvílí zjistili, že ho znáte každý trochu jinak. Abychom se v příběhu neztratili jako Jeníček s Mařenkou v lese, pomůže nám tato kniha. Jsou v ní pohádky Boženy Němcové – také ta o perníkové chaloupce. (Učitel ukáže dětem knihu a začíná číst.)

„Byl jeden chudobný otec a měl dvě děti, Honzíčka a Marušku. On chodíval do lesa dřevo porážet a nemohl na děti pozor dávat; proto když jim, malým dětem, matka umřela, oženil se, aby měly děti zase matku. Ale ta druhá matka nebyla hodná, neměla ráda ani otce, ani děti, a otec měl proč naříkat. Jednou se té maceše ty děti tak zprotivily, že muži poručila, aby je zavedl a více aby domů se nevracely; darmo se tomu muž zprotivoval děti svoje zavést, ale žena pokoj nedala, on se jí bál, a proto se smutným srdcem jednoho dne dětem řekl: „Vezměte si žbánečky, půjdete dnes se mnou do lesa na jahody.“ Děti radostí skákaly, vzaly hned žbánečky a s otcem do lesa se ubíraly. Když přišli hluboko do lesa, zavedl je otec na velké mejiště jahod, kde se vše jen červenalo, a řekl jim: „No, milé moje děti, tuto sbírejte si jahody, a já tamto půjdu dříví kálat; dokud mne budete slyšet tlouci, budete vědět, že jsem na tom místě.“ Děti dychtivě padly na jahody a otec odešel opodál, přivázal mezi stromoví palici, která větrem pohazována do stromů tloukla, jako když dříví kálá. Když tak děti ošálil, vrátil se domů a děti v lese nechal.“

Děti v lese – narativní pantomima

UČITEL: Pojdme se teď za dětmi podívat. Budete teď na chvilku Honzíčkem nebo Mařenkou v lese. Já vám budu říkat, co v tom lese dělali, a vy to budete hrát, jako byste těmi postavami byli.

Popis činnosti: Učitel vypráví, děti pantomimicky hrají to, co učitel říká. Text je říkán s pauzami, aby měly děti možnost verbálně sdělené převést do pohybu a užít si ho s oporou v konkrétních představách.

UČITEL (text pro narativní pantomimu – příklad lze obohacovat):

Poté, co tatínek odešel, začaly děti hledat místo, kde by bylo jahod nejvíce. Protože bylo horko, sundaly si dřeváky a šly jen tak bosky. Do nohou je trochu píchalo jehličí i malé borové šišky. Ale dětem to nevadilo, tehdy byly děti zvyklé chodit bosé. Jehličí ale vystřídal měkký mech. Děti našlapovaly na mechové polštáře, v tom horku příjemně chladily rosou, která se do mechu schovala. Dávaly se, jak každý krok zanechá v mechu stopu, než se zase mech narovná. Mech končil u malého potůčku. Děti zapoměly na jahody, Honzíček vyhrnul kalhoty, Maruška podkasala sukni a už oba byli ve studené vodě. Chvilku šli proti proudu, ale potom se rozhodli, že budou jen tak skákat po kamenech. Museli dobře držet rovnováhu, aby zase nespadli do ledové vody... Nakonec vylezli na břeh zrovna v místech, kde byla vysoká hebká tráva. Hladila je po nohou. Ale v tom si Maruška vzpomněla, že v trávě mohou být zmije. Obě děti začaly dupat, aby zmije před sebou vyplašily. Nakonec byly rády, když z trávy vyšly na mýtinu, kde se to jahodami jen červenalo. Usedly na zem a daly se do sbírání.¹

Děti v lese – tvorba a prezentace etud

UČITEL: Den byl ale dlouhý, záda za chvilku bolela a děti jsou děti – les je také místem her. Rozdělím vás teď do dvojic, jeden z vás budete Honzíčkem, druhý Mařenkou. Zkuste si představit, co tak ještě mohly děti v lese dělat, a potom nám to ukážete, jako byste sami těmi dětmi byli.

Popis činnosti: Děti si domluví krátkou etudu na téma Honzíček a Mařenka v lese. Potom si ji vzájemně ukážou – etuda se rozehraje z živého nehybného obrazu na tlesknutí a tlesknutím zase do živého obrazu znehybní.

Poznámka: V případě trojice mohou děti vymyslet etudy dvě nebo vyřešit trojici jinak. S dítětem do dvojice bych však jako pedagog v tomto případě nevstupoval – lekce je zaměřena na rozvoj spolupráce dětí ve dvojici nebo malé skupině, na nastolování situací a aktivit, kdy se děti musí domluvit spolu, pomoci si, vytvořit něco společně.

Reflexe (není nutná, pedagog zařadí podle situace ve skupině): *Bylo těžké z etud poznat, co děti v lese dělaly? Potřebujete něco ještě vysvětlit? Jak si děti v lese hrály? Bylo těžké pro vás vymyslet, jak si tehdy děti hrály, co v lese dělaly? Jak jste se spolu domluvili?*

Pokračování textu – četba

UČITEL (čte text):

„Než začalo se stmívat, přestal tlukot palice a dětem bylo ouzko, i vzaly džbánky a šly hledat otce. – „Slunéčko se níží, k večeru se blíží, táto, pojdte domů!“ – volaly lesem; ale žádného ohlasu neslyšely. „To jsme už, milý Honzíčku, zabloudili a tatínka nenajdeme; musíme tu zůstat přes noc,“ – řekla Maruška; ona byla starší a moudřejší. „Ale já se bojím,“ – Honzíček na

¹ Text pro narativní pantomimu by měl být dějový, neměl by obsahovat dlouhé pasáže popisující vnitřní stav postav nebo tyto vnitřní stavy hráčům podsouvat. Zde je důležité učit děti opřít pohybové vyjádření o konkrétní představu. Proto by měl pedagog nabízet bohatý konkrétní materiál, kterým pomáhá dětem vytvořit si jasnou představu pro vlastní činnost.

to. – „No, tedy počkej, já vylezu na strom, jestli uvidíme nějaké světlo, a v tu stranu bychom se potom dali,“ – těšila ho Maruška a hned taky na strom lezla. – Ze stromu dívala se kolem dokola, když viděla z daleka světýlko, zavolala na Honzíčka, aby se už nebál, slezla dolů, a v tu stranu, kde světlo viděla, se dali.“

Cesta lesem – rozvoj smyslového vnímání, spolupráce ve dvojici, skupině

UČITEL: Jaká asi mohla být cesta nočním lesem pro Honzíčka a Mařenku? Pojdme se tedy za nimi do lesa na chvílku vypravit. Stanete se teď zase Honzíčkem a Mařenkou. Budete mít zavřené oči, pomůžeme si tím přivolat noc. Kdo myslíte, že byste nevydrželi mít oči zavřené, můžete si vzít přes oči šátek. Děti se v nočním lese bály – bály se divokých zvířat, ale třeba i strašidel. Však to byly malé děti... Proto raději ani nedutaly, a když už chtěly něco říci, raději jen šeptaly. Ve tmě hledaly světýlko. Pro nás bude světýlkem cinknutí trianglu. Půjďte za jeho zvukem jako za světýlkem. V lese se ale někdy nohy zamotají, člověk bloudí – tu je světýlko napravo, tu se objeví zase nalevo nebo vzadu. Možná to tak bude i s naším světýlkem. Otevřít oči můžete, až ucítíte známou vůni perníku...

Popis činnosti: Děti mají zavřené oči. Kdo chce, dáme mu možnost vzít si šátek. Je dobré nechat na dětech samotných, aby posoudily, jak úkol zvládnou. Pro malé děti je těžké udržet oči zavřené a pedagog toto samozřejmě může ochránit zavázáním šátků u všech dětí. Ovšem z pohledu dlouhodobého horizontu je lepší, učí-li se děti zhodnotit situaci samy a zvolit vhodnou cestu. Navíc – pokud se samy rozhodnou, že to zvládnou, je jejich snaha v tomto směru opřena o jejich volbu.

Děti jdou za zvukem trianglu. Pedagog jim neřekne, že se mají držet, pomáhat si. Jen zdůrazní, že jsou opět Honzíčkem a Mařenkou v těch dvojicích či trojici, jako byly při tvorbě etud. Je na dětech samotných, jak cestu zvládnou, zda si budou pomáhat. Na cestě může učitel vytvářet různé překážky, zvuky. Záleží na schopnostech dětí, pedagogově správném zhodnocení obtížnosti, jak složitá to bude cesta. Konec cesty nastane ve chvíli, kdy dá učitel dětem přivonět perníkového koření. Je však dobré, když pedagog dovede děti k místu, kde skutečně po otevření očí děti uvidí něco, co symbolizuje perníkovou chaloupku – např. perníkové srdce z pouti.

Když mají všechny děti otevřené oči, učitel řekne nebo přečte: „*I přišli z lesa ven, na zelenou louku; na té louce viděli hezkou chaloupku, a ta chaloupka byla perníková.*“

Reflexe: *Jaká byla cesta? Báli jste se? Kdy to bylo nejobtížnější? Pomáhali si Honzíček a Mařenka? A pomáhali jste si vy? Jak jste si pomáhali? Proč jste si nepomohli? Čím jste pomohli vašemu „sourozenci“ – Honzíčkovi nebo Mařence? Čím pomohl on vám? Atd.*

Kresba perníčků

UČITEL: Chaloupka byla celá z voňavých perníků. Některé byly jako srdce, některé jako koníci, některé kulaté, hranaté... Některé zdobené mandlemi, oříšky, polevou, marcipánem... Honzíček a

Mařenka měli hlad, sliny se jim jen sbíhaly, zejména na ten jeden, krásný... Nakreslete teď pro Honzíčka a Mařenku takový perník, na který se jim sliny jen sbíhají. Je to perník pro vašeho Honzíčka a pro vaši Marušku. Až ho budete mít nakreslený, připevníme je všechny společně na stěnu, ta se pro nás stane perníkovou chaloupkou.

Četba textu

UČITEL: Tady stojí naše perníková chaloupka. Poslouchejte, jak to bylo v pohádce dál. (Čte):

„Šli až k okénku, koukli dovnitř a viděli tam sedět starou bábu a dědka. – „Počkej,“ řekl Honzíček, „já vlezu na střechu, ulomím kus perníčku a budu se mít dobře.“ – „A jestli na nás přijdou,“ – Maruška se strachovala – ale Honzíček byl už na střeše a loupal perníček a Mařence dolů házel. – I poslala bába dědka, aby se šel podívat, že se jí zdá, jako by někdo loupal perníček. Šel dědek ven a ptá se: „Kdopak to na mé střeše loupá perníček?“ – „I ne, dědečku, to větříček,“ tenkým hláskem odpověděla Maruška pod oknem – a dědek se spokojil. Děti se najedly a pod oknem se uložily k spánku.“

Cesta za perníky

UČITEL: Ono se to lehko napíše, ale cesta za perníkem nebyla jednoduchá. Zahrajeme si teď hru na dědka z perníkové chaloupky. Já se stanu dědkem. Dokud je dědek otočený zády, je uvnitř, ve své chalupě. Když se ale otočí, vyšel ven. V tu chvíli musí Honzíčkové a Mařenky, co jsou na cestě, úplně znehybnět. Dědek totiž špatně vidí, splete si je tak se stromem. Půjde vždy jen jeden z dvojice, druhý zůstane na kraji paseky ukrytý v křoví. Kdyby se snad jeho Honzíček nebo Mařenka, kteří budou na cestě, pohnuli a dědek to viděl a chtěl je lapit, musí pomoci ten z dvojice, který na cestě není. Musí dědka ošálit větou: „To nic, to jen větříček.“ Ale musí ji říci, jako by to byl závan větru. To dědka ošálí. Na cestě vás tedy bude více, ale vždy jen jeden z dvojice, druhý ho chrání na kraji paseky – na druhém konci třídy.

Popis činnosti: Učitel je dědkem, je otočený zády. Děti jdou přes paseku-třidu pro své perníčky. Ve chvíli, kdy se dědek otáčí, děti znehybní. Dědek je ale starý, otáčení je pomalé, s komentářem, aby děti měly čas na znehybnění. Pokud se někdo hýbe, dědek se pomalu blíží. V tu chvíli může pomoci druhý z dvojice tím, že vysloví větu: „To nic, to jen větříček.“ Když se vrátí první z dvojice, vychází druhý. Na cestě je možné vytvořit překážky, např. řadu židlí jako kládu, kterou musí děti přelézt apod.

Varianta v případě uvěznění

Děti mohou uvězněného vysvobodit. Musí pro něj dojít ten z dvojice, který k němu patří, zbylé děti mohou dědka ošálit větou: „To nic, to jen větříček.“ Vysloví ji všechny, ale tak, aby dědek uvěřil, že je to jen větříček.

Reflexe: *Jak náročná byla cesta za perníčky? Báli jste se dědka? Báli jste se o svého „sourozence“ – kamaráda? Pomohli jste mu v nějaké chvíli?*

Variantní krok pro děti starší (8 let), již do určité míry zkušené: Sny dětí

UČITEL: Děti se uložily k spánku. Jaké sny se jim mohly zdát? Udělejte skupiny a připravte si takový sen. Potom se na vámi vytvořené sny podíváme.

Popis činnosti: Děti vymýšlejí sny Honzíčka nebo Mařenky. Učitel zdůrazňuje, že jde o sny, nikoli o něco skutečného. Pomáhá s hledáním prostředků (plná hra, pantomima, pohybová stylizace, pouze zvuky apod.).

Reflexe: *Poznali jste, o čem se dětem zdálo? Proč se jim zdál právě takový sen?*

Četba textu

UČITEL (naváže na předchozí situace a čte z textu):

„Ráno si vlezl zase Honzíček na střechu, aby si uloupil kus perníčku, a bába zase poslala dědka se podívat. – Maruška chtěla zase dědečka odbýt, ale on je viděl a šel to bábě povědít. – „Chutě, Honzíčku, musíme utéct, sice bude s námi zle,“ volala Maruška na Honzíčka, neboť slyšela, jak bába dědka posílá, aby jí ty děti přivedl, že si je upeče. – Honzíček skočil ze střechy, Maruška ho chytla za ruku, a utíkali, co mohli a kam je oči vedly, a dědek hnál se za nima, ale že byl tlustý a nemotorný, nemohl jim přece stačit. Než nebyly by mu ty dětičky utekly, kdyby se tu byla pojednou žena nevyskytla na lenném poli. „Prosím vás, panímámo, povězte nám, kudy bychom se dali; zlý dědek z perníkové chaloupky nás honí, chtějí nás upéct, že jsme jim kousek střechy uloupili.“ – „Tuto se dejte do lesa, tou cestičkou, však já dědka zdržím,“ řekla plečka a ukazovala dětem do lesa. – Děti utíkaly dále, a za chvíli přiběhl dědek a silně si odfukoval. „Osobo,“ ptal se plečky, „neviděla jste tudy jít děti?“ – „Pleju len,“ odpověděla žena, jako by mu byla nerozuměla. „Osobo, já se vás ptám, jestli jste tudy viděla jít děti?“ – „Až vypleju a uzraje, budeme trhat.“

Řízený rozhovor: Co jsme se z textu dozvěděli? Jak se žena rozhodla dědka přelstít? Děti by měly přijít na to, že žena dělá, jako by dědkovi nerozuměla.

Osoba na poli – jednoduché improvizace, učitel v roli

UČITEL: Zkusme si tedy, kdybyste byli jako tato žena na poli a přiběhl dědek. Zvládli byste to jako žena z naší pohádky? Tato část třídy je pole, vy jste někým, kdo na poli pracuje. Tam vede cesta, kudy šly děti, tam je cesta k sousední vesnici, toto je cesta, kudy přiběhne dědek. Víme, jak obelstila žena dědka z perníkové chaloupky. Věděla dobře, že dědek chce dětem ublížit. Zkusíte to jako ona?

Popis činnosti: Děti se rozmisťují v prostoru a začínají improvizovat práci na poli. Přibíhá dědek-učitel v roli. Ptá se dětí na Honzíčka a Mařenku, naléhá, zlobí se. Situaci dramatizuje, už už se chce vydat správnou cestou. Děti mohou využít ženiny strategie – dělat, že nerozumějí, ale mohou vymyslet i strategie jiné. Ze zkušenosti vím, že malé děti podlehnou kouzlu vytváření nesmyslů, nonsensových odpovědí a činnost nechtějí vůbec skončit.

Reflexe: *Podařilo se vám děti ochránit? Jaká odpověď vás překvapila? Vymyslel někdo, jak jinak dědka přelstít?*

Četba textu

UČITEL: Vidíte, co všechno byste vymysleli, kdybyste byli na tom poli. Byla tam však plečka, tak si pojďme poslechnout, jestli také dokázala dědka zmást. (Čte závěr pohádky.)

„Osobo, rozumějte pak, ptám se vás, jestli jste viděla tudy jít děti?“ – „Až vytrháme, budeme drhnout semeno, a pak len močit.“ – „Osobo, cožpak nerozumíte, ptám se vás, viděla-li jste tudy jít děti?“ – „Po vymočení prostírat a v peci sušit.“ – „Osobo, vy jste snad hluchá, ptám se vás, viděla-li jste tudy jít děti?“ – „Nu, a po vysušení budem třít, a po vytření vychlovat.“ – „Osobo, neslyšíte, ptám se vás, viděla-li jste tudy jít děti?“ – „Tak; nu a po vychlování budeme nadívat na kuzele a příst.“ – „Osobo, co mi do toho, ptám se vás, viděla-li jste tudy jít děti?“ – „Až napředem pěkných tenkých podvazků, budem soukat.“ – „Osobo, osobo, ptám se vás, viděla-li jste tudy jít děti?“ – „Až nasoukáme, budem tkát pěkné tenké plátno.“ – „Osobo, co je mi do plátna, ptám se vás, viděla-li jste tu jít děti?“ – „Až utkáme, budem bílit, až vybílíme, budem stříhat a šít košile, košilky, pleny a vínky, sukně a zástěrky.“ – „Osobo cožpak si na uších sedíte, ptám se vás, viděla-li jste tudy jít děti?“ – „A tak, co s tím budem dělat? – Nu, budem se do toho odívat a nosit se čistě bílé.“ – „Osobo, prosím vás, neviděla jste tudy jít děti?“ – „Až to roztrháme? – Nu, pak to podpálíme, uděláme z toho troud. Nu, do troudu budem pak křesat tak dlouho, dokud vydá živou jiskřičku, a boží ohníček ho nestráví. Boží ohníček rozejde se v dým, dým pak v povětrí, a to je konec mojí řeči.“ – „Osobo, já se vás na to neptal, ptám se vás, neviděla-li jste tudy jít děti?“ – „Děti, nu, to jste měl hned říct, bodejť neviděla, ba viděla, šly tamtudy tou cestičkou po polích, a přímo k tomu potoku, co ty vrby jsou. Ale už je nedohoníte, skákaly jako poštolky...“ – při těch slovech ukázala žena dědkovi na opačnou stranu, než kudy dříve děti poslala. Dědek to poznal, zlostí odplivl a zpátky domů šel, a když odešel, i žena z pole zmizela, a děti přišly domů. “

Závěr lekce

UČITEL (zacinká na zvonek): A pohádce je konec.

Reflexe hodiny

Jak se vám pohádka líbila? Co se vám na ní líbilo, co se nelíbilo? Co se vám líbilo na dnešní hodině? Pomohli jste někdy někomu? Pomohl někdo někdy vám?